

Handläggare
Anna William-Olsson
Telefon: 08 508 23 362

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd

Tiggeriförbud, ändring av stadens allmänna ordningsföreskrifter

Remissvar till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Gunnar Ohlsén
Avdelningschef

Sammanfattning

I en motion föreslår Sverigedemokraterna (SD) att det i stadens allmänna ordningsföreskrifter införs ett förbud mot tiggeri samt att kommunala medel inte ska tilldelas hitresta EU-medborgare.

Förvaltningen konstaterar att det finns en problematik med fattiga EU-medborgare som lever i en utsatt situation och utgör en otrygghetsskapande faktor i samhället. Förvaltningen finner dock att de av SD föreslagna åtgärderna inte löser problemen för någondera part.

Bakgrund

Hitresta fattiga EU-medborgare som aktivt eller passivt ber förbipasserande ge dem pengar, är sedan några år ett vanligt inslag i gatumiljön. Att på så viss tigga om pengar är i enlighet med lagen. Om handgripligt antastande beteende förekommer faller det under brottsrubriceringen ofredande. (7§ i 4 kap. i BrB)

Vissa fattiga EU-medborgare tillbringar nätterna på illegala boplatser på offentlig eller annan mark. Stockholms stad har under våren 2015 tagit fram rutiner för avhysning av fattiga EU-medborgare från sådana illegala boplatser.

Kommunerna är bemyndigade att i lokal ordningsstadgar meddela föreskrifter om den allmänna ordningen, reglerat i 7 § allmänna ordningsstadgan (1956:617).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för samhällsplanering. De fackliga organisationerna har informerats vid samverkansgrupp den 11 augusti 2015

Ärendet

Från kommunstyrelsen har stadsdelsnämnden har fått en motion från (SD) på remiss. Motionen innehåller ett förslag om att i stadens allmänna ordningsföreskrifter införa ett allmänt förbud mot tiggeri. Motionen innehåller även förslaget att Stockholms stad inte ska bevilja medel, som livsmedel, bohag eller på annat sätt understödja tiggeri hos hitresta EU-medborgare.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Den nu sedan flera år etablerade situationen med hitresta fattiga EU-medborgare som finns i den offentliga miljön utgör en utmaning för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde liksom för samhället i stort. I Stockholms stads trygghetsmätning ställs en fråga om de svarande upplever att det finns problem med påträngande tiggeri i eller i anknytning till bostadsområdet. Andelen i Hägersten-Liljeholmen som svarar att de i stor utsträckning upplever att tiggeri stör ordningen i området där de bor, har ökat från 1 % år 2011 till 16 % år 2014.

Stadsdelsförvaltningen har varit involverad i ett antal avhysningar av fattiga EU-medborgare från illegala boplatser inom stadsdelsområdet. Förutom omaket för de fattiga EU-medborgarna med undermåliga sanitära förhållanden och en allmänt svår och utsatt situation, har också omkringboende i flera fall vittnat om hur påfrestande det varit att ha sådana bosättningar i sin närmiljö. Myndigheter och markägare har kostnader för avhysning och städning och förfarandet tar resurser från annan verksamhet. Så det finns ett problem som behöver en lösning.

I motionen föreslår (SD) ett förbud mot tiggeri. Som stöd för förslaget framhåller man att Stockholms stads tydliga hållning att inte acceptera barn som sitter och tigger i den offentliga miljön har till effekt att fenomenet inte förekommer. Det tas som intäkt till att ett förbud mot tiggeri på liknande sätt skulle efterlevas.

Förvaltningen anser att jämförelsen är felaktig. Stockholms stads hållning till barn grundar sig i tolkningar av socialtjänstlagen och att gatumiljön bedöms som skadlig för ett barns hälsa och utveckling varför det inte kan accepteras.

I grunden gäller att alla människor har rätt att befinna sig på allmän plats. I fallet med tiggeri är det inte personerna i sig utan deras av vissa upplevt ordningsstörande beteende som man önskar påverka. En annan företeelse som av vissa upplevs ordningsstörande i den offentliga miljön är berusade personer. Även här gäller rätten att befinna sig i offentlig miljö. Staden har som en åtgärd mot ordningsstörningen, sedan ett tiotal år förbud mot alkoholförtäring på särskilt angivna platser. Det är polisens sak att upprätthålla lag och ordning. I fallet med alkoholförtäringförbudet beslagtas alkohol som uppenbart avses förtäras inom förbudsområdet. Personer som redan förtärt sin alkohol eller blir av med alkohol avvisas inte från platsen. Förbudet är en signal till allmänheten. Det förväntas fungera förebyggande då individer riskerar utsättas för skammen att bli påkommen av omgivningen med en överträdelse eller för andra kan risken att bli av med sin alkohol göra att man avstår. Ofta räcker det med att gå till ett alkoholförtäringförbudsområde för att se att förbudet inte efterlevs, utom den stund synlig polis finns på plats. Ett förbud mot tiggeri riskerar att bli lika lite efterlevt och om det ska upprätthållas så krävs ett omfattande polisarbete.

Ett nordiskt forskningsprojekt under ledning av Norge har under juni månad publicerat en första delstudie som bygger på intervjuer med mer än 1000 fattiga EU-medborgare i städerna Stockholm, Oslo och Köpenhamn. De tre städerna skiljer sig åt på så vis att tiggeri är tillåtet i Stockholm och Oslo men förbjudet i Köpenhamn. I Stockholm och Oslo dominerar personer som sitter passivt i gatumiljön, med en mugg framför sig. I Köpenhamn har inte förbudet mot tiggeri inneburit att fenomenet försvunnit men man ser ett annat mönster. Tiggandet sker i större utsträckning uppsökande i folkmassor och där kombinerat med småbrottslighet. Det faller sig begripligt att motivationen för den enskilde att inte begå lagbrott minskar då redan tiggandet i sig är en överträdelse. I studien framkommer även att i alla de tre städerna står pantandet av returflaskor/burkar för en större del av inkomsten än tiggeriet.

I motionen föreslås även att Stockholms sociala myndigheter inte ska bevilja medel eller på annat sätt understödja tiggeri hos hitresta

EU-medborgare. Under de tre månader EU-medborgare har uppehållsrätt utan att registreras har man ingen rätt till bistånd. Undantaget är hjälp i direkta nödsituationer. Vid avhysning från illegal boplat får de personer som avhysts samhällsinformation och erbjuds en alternativ boendeplats under tre nätter för att hinna ordna sin situation. Boendeplatsen består av en madrass i en sovsal och med tillgång till hygienutrymme. Stadsdelsförvaltningens roll i sammanhanget är att under kvällen inför de tre nätterna bemanna akuthärberget. Förvaltningen konstaterar att hitresta EU-medborgare inte heller nu beviljas sådana medel.

Förvaltningen finner att de av (SD) föreslagna åtgärderna inte löser några problem. Troligtvis påverkas varken ordningssituationen eller antalet tiggande EU-medborgare på ett enligt motionen önskat sätt. Kostnaderna för samhället i stort skulle sannolikt öka då ett efterlevt förbud skulle ta stora resurser i anspråk, framför allt för polisen. Förhållandet mellan myndigheter och de berörda EU-medborgarna, liksom mellan olika opinionsgrupper i samhället skulle riskera att bli mer ansträngt.

Källor

When poverty meets affluence. Migrants from Romania on the streets of the Scandinavian capitals, 2015

<http://stockholmcrossroads.se/article/sociala-trygghetssystemet-och-frivilligorganisationer/>

Bilagor

Remissunderlaget finns att läsa på www.insynsverige.se/stockholm under Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, sammanträde 27 augusti 2015.